

Dosarul nr. 3ra-871/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V. Lastavețchi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malii)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursurile depuse de către Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău și de către Pretura sectorului Botanica municipiul Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Megaparc” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Preturii sectorului Botanica municipiul Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații cu privire la contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 3 martie 2017 ÎM „Megaparc” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Preturii sectorului Botanica municipiul Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că la 17 ianuarie 2017, Direcția Generală Arhitectură Urbanism și Relații Funciare prin notificarea cu nr.21/9966 s-a adresat ÎM „Megaparc” SRL, Direcției Generale Transport Public și Căi de Comunicație, Direcției Generale Locativ-Comunale și Preturii sect. Botanica, cu solicitarea de a demonta bariera amplasată pe teritoriul parcării auto din bd. Dacia 31, mun. Chișinău.

A menționat că având în vedere adresarea nr. 21/9966 din 17 ianuarie 2017 a Direcției Generale Arhitectură Urbanism și Relații Funciare, pretorul sectorului

Botanica a emis prescripția nr. 14 din 6 martie 2017, prin care a indicat despre necesitatea demontării barierei.

Ulterior, la 6 aprilie 2017, pretorul sectorului Botanica a emis dispoziția nr. 34 prin care a dispus demontarea barierei amplasate în parcare din bd. Dacia 31, mun. Chișinău, în termen de 7 zile.

Temei pentru emiterea dispoziției nr. 34 din 6 aprilie 2017 a servit adresarea Direcției Arhitectură Urbanism și Relații Funciare nr. 21/9966 din 17 ianuarie 2017, pe care o consideră abuzivă, iar dispoziția nr. 34 din 6 aprilie 2017 ca fiind ilegală, din următoarele motive.

Astfel, reclamantul a declarat că după ce s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu cerere privind eliberarea certificatului de urbanism pentru resistemizarea imobilului nelocativ amplasat în mun. Chișinău, bd. Dacia 31, Primăria a eliberat certificatul de urbanism pentru proiectare nr.475/14 din 17 septembrie 2014, iar ulterior a fost emisă autorizația de construire nr.130 din 8 iunie 2015.

A arătat că potrivit certificatului de urbanism pentru proiectare nr.475/14, în ultima propoziție a pct.4, secțiunea „Regimul arhitectural-urbanistic”, autoritățile au menționat că: este necesar de prevăzut amenajarea teritoriului adiacent, iluminarea nocturnă și accesul pentru persoanele cu mobilitate redusă.

La insistența reprezentanților Primăriei mun. Chișinău, ÎM „Megaparc” SRL a fost obligată să suporte investiții suplimentare în sumă totală de 741 783,70 de lei pentru reamenajarea parcării auto cu bară de protecție, conform Planului general de amenajare a bd. Dacia nr. 25-37, sectorul Botanica, în care a fost prevăzut expres necesitatea instalării barierei auto.

Potrivit reclamantului, necesitatea montării barierei a fost motivată de către reprezentanții Primăriei mun. Chișinău prin faptul că aceasta face parte din planul de amenajare a teritoriului național și regional care reprezintă programele guvernamentale sectoriale pentru întreaga țară. Mai mult ca atât, reprezentanții Primăriei mun. Chișinău au sugerat că, conform planului respectiv, este obligatoriu „proiect de execuție pentru toți agenții economici în complex”.

A susținut că ÎM „Megaparc” SRL s-a conformat cerințelor Primăriei și a suportat cheltuieli suplimentare de reamenajare a parcării auto cu barieră, în sumă de 741 783,70 de lei.

La fel, a indicat că după finisarea tuturor lucrărilor de reamenajare, acestea au fost date în exploatare, fapt confirmat prin procesul-verbal de recepție finală nr. 2 din 6 aprilie 2017 privind resistemizarea încăperilor din bd. Dacia 31 cu amenajarea teritoriului adiacent și a unei parcări auto cu bară de protecție, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la data de 12 aprilie 2017.

A explicat că toate lucrările de reamenajare a blocului din bd. Dacia 31 și a parcării auto au fost efectuate cu respectarea procedurilor stabilite prin Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163 din 9 iulie 2010, fiind coordonate și aprobate de organele abilitate cu împuterniciri de a autoriza, aviza, verifica și da în exploatare lucrările de proiectare.

A mai susținut că din conținutul dispoziției nr. 34 din 6 aprilie 2017, rezultă că temei de demontare a barierei, în conformitate cu dispoziția Primarului general al municipiului Chișinău nr.883-d din 19 august 2014, sunt construcțiile neautorizate.

Reclamantul a descris că termenul de construcție neautorizată este reglementat de art. 28 alin. (1) al Legii 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării

lucrărilor de construcție, ca fiind construcțiile executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, a documentației de proiect și a autorizației de construire, iar în acest sens, lucrările de reamenajare a încăperilor și a parcării auto au fost efectuate în conformitate cu certificatul de urbanism pentru proiectare nr.475/14 din 17 septembrie 2014, autorizația de construire nr.130 din 8 iunie 2015, documentația de proiect, Planul general de amenajare a bd. Dacia nr.25-37, sectorul Botanica (sc.1:500), Planul tehnic de construcție a parcării cu plăci de beton (sc.1:25), cât și Schema planului general de amenajare a parcării auto din bd. Dacia. 31.

În situația în care lucrările de reamenajare a blocului din bd. Dacia 31 și a parcării auto au fost efectuate cu respectarea tuturor prevederilor legale, reclamantul a remarcat că nu este clar cum Pretura sect. Botanica a ajuns la concluzia că construcțiile de reamenajare sunt neautorizate, întrucât reieșind din conținutul prescripției nr.14 din 6 martie 2017 și a dispoziției nr.34 din 6 aprilie 2017, unicul act constatator care a stat la baza emiterii actelor menționate este scrisoarea nr.21/9966 din 17 ianuarie 2017 a Direcției Generale Arhitectură Urbanism și Relații Funciare.

De asemenea, reclamantul a invocat că reieșind din Legea nr. 208 din 17 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, art. 423/10 alin. (1) a fost modificat în felul următor: contravențiile prevăzute la art. 179 se constată de către organele specializate ale administrației publice locale. Deci, a susținut că Direcția Generală Arhitectură Urbanism și Relații Funciare nici nu are competențe de organ constatator.

A mai relatat că ÎM „Megaparc” SRL nu i-au fost solicitate careva acte privind legalitatea barierei auto, decizia contestată fiind luată unilateral de către Pretura sect. Botanica, având la bază concluzia unei instituții care nu are atribuții de agent constatator.

Reclamantul a arătat că potrivit art. 423/10 Cod contravențional, după modificările operate prin Legea 208 din 17 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, contravențiile prevăzute la art. 179 se constată de către organele specializate ale administrației publice locale. Subiecții care sunt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale sunt: primarul, viceprimarul, arhitectul-șef, șefii și șefii adjuncți ai subdiviziunilor specializate din cadrul administrației publice locale, specialiștii principali și specialiștii coordonatori din cadrul acestora desemnați de către primar. Procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art. 178 și 179 Cod contravențional se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente, iar în cazul constatării contravențiilor prevăzute la art. 178 și 179, agentul constatator este în drept să dispună sistarea executării lucrărilor de construcție și să solicite instanței de judecată aplicarea măsurii de siguranță prevăzute la art. 439/6 Cod contravențional. La fel, a declarat că potrivit art. 439/6 alin. (3) Cod contravențional, demolarea construcțiilor neautorizate se dispune de către instanțele de judecată.

Astfel, reclamantul a afirmat că dispoziția nr. 34 din 6 aprilie 2017 nu poate reprezenta temei de demontare forțată a barierei auto, deoarece, temei de demontare a barierei poate fi doar o hotărâre a instanței de judecată.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 21, 25, 26, 27 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

A solicitat în urma concretizării acțiunii, anularea dispoziției Preturii sect. Botanica mun. Chișinău nr. 34 din 6 aprilie 2017 cu privire la demontarea barierei instalată neautorizat pe teren municipal de uz public din bd. Dacia 31, încasarea în mod solidar din contul pârâților a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 lei, a cheltuielilor de multiplicare în sumă de 650 de lei și încasarea sumei de 10 000 lei, cu titlu de compensare a prejudiciului material.

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată. A fost anulată ca fiind emisă contrar prevederilor legii dispoziția Preturii sect. Botanica mun. Chișinău nr. 34 din 6 aprilie 2017. S-a încasat din contul Preturii sect. Botanica mun. Chișinău în beneficiul SRL „Megaparc” cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în sumă de 10 000 lei și pentru multiplicare în sumă de 650 de lei, iar în total suma de 10 650 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

La 15 aprilie 2019 Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău au depus apel împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 11 iunie 2020 Pretura sect. Botanica municipiul Chișinău a depus apel împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 9 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea Preturii sect. Botanica municipiul Chișinău privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost declarat inadmisibil apelul.

Prin decizia din 23 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul depus de Pretura sect. Botanica municipiul Chișinău, împotriva încheierii din 9 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 24 iulie 2020 Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău au depus recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Au declarat că ÎM „Megaparc” SRL a instalat ilegal bariera metalică, îngrădind accesul populației la terenul de uz public, drept garantat de art. 47 din Codul funciar.

La fel, au enunțat că bariera în cauză nu este înregistrată în Registrul bunurilor imobile și nici nu putea fi înregistrată, dat fiind că asupra amplasării barierei metalice nu au fost eliberate niciun act permisiv.

Recurenții au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 14 august 2020 Pretura sect. Botanica municipiul Chișinău a depus recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Astfel, a susținut că legalitatea dispoziției Preturii sect. Botanica nr. 34 din 6 aprilie 2017 cu privire la demontarea barierei instalate neautorizat pe teren municipal de uz public din bd. Dacia 31, este certă, aceasta fiind emisă conform competenței și cu respectarea procedurii de emitere.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în condițiile art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 4 iunie 2020, fiind notificată Primăriei mun. Chișinău prin intermediul poștei electronice la adresa de e-mail, în data de 18 iulie 2020 (f.d. 241 Vol. II).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurentul Primăria mun. Chișinău, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 24 iulie 2020, în termenul prevăzut de art. 245 Cod administrativ.

Prin referința din 2 septembrie 2020, SRL „Megaparc” a solicitat declararea recursurilor ca inadmisibile.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursurilor, le-a numit pentru judecare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019). Or, în speță procedura administrativă se referă la o activitate administrativă

inițiată până la 1 aprilie 2019, aspect care determină că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Primăria municipiului Chișinău, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă decizie, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În conformitate cu art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că în conformitate cu prevederile art.1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Din materialele cauzei s-a constatat că, înaintând la 3 martie 2017 prezenta acțiune în judecată, ÎM „Megaparc” SRL a solicitat anularea dispoziției Preturii sect. Botanica mun. Chișinău nr. 34 din 6 aprilie 2017 cu privire la demontarea barierei instalată neautorizat pe teren municipal de uz public din bd. Dacia 31, încasarea în mod solidar din contul Primăriei municipiului Chișinău și Preturii sectorului Botanica municipiul Chișinău, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 lei, a cheltuielilor de multiplicare în sumă de 650 de lei și încasarea sumei de 10 000 lei, cu titlu de compensare a prejudiciului material.

Judecând cauza, prima instanță a conchis asupra temeiniciei acțiunii înaintate, anulând ca fiind emisă contrar prevederilor legii dispoziția Preturii sect. Botanica mun. Chișinău nr. 34 din 6 aprilie 2017 și încasând din contul Preturii sect. Botanica mun. Chișinău în beneficiul SRL „Megaparc” cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în sumă de 10 000 lei și pentru multiplicare în sumă de 650 de lei, iar în total suma de 10 650 de lei, cu respingerea în rest a pretențiilor ca neîntemeiate.

Hotărârea primei instanțe a fost apreciată ca fiind justă și de către instanța de apel, care a ajuns la concluzia netemeinicii apelului depus de către Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

Pentru a decide în felul acesta, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe referitoare la temeinicia parțială a acțiunii depuse de ÎM „Megaparc” SRL.

În acest sens, instanța de apel a menționat că actul administrativ contestat de ÎM „Megaparc” SRL și anume dispoziția Preturii sect. Botanica nr. 34 din 6 aprilie 2017, a fost emisă în temeiul un act administrativ anulat de instanța de judecată - prescripția nr. 14 din 6 martie 2017 și în temeiul unui act administrativ cu caracter normativ devenit caduc și inaplicabil - Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public privat al municipiului Chișinău, aprobat prin dispoziția Primarului general al municipiului Chișinău nr. 883-d din 19 august 2014.

De asemenea, instanța de apel a respins argumentul apelantului privind faptul că ÎM „Megaparc” SRL îngrădește accesul populației la terenul de uz public, menționând că ÎM „Megaparc” SRL a executat lucrările de amenajare a terenului adiacent, a parcării cu bară auto, conform indicațiilor din certificatul de urbanism și proiect prezentate de primărie și avizate de arhitectorul-șef al municipiului Chișinău.

În același timp, coroborând materialul probator anexat la dosar cu referire la prevederile art. 395 alin. (1) lit. d) și art. 439⁶ alin. (3) din Codul contravențional, conform cărora demolarea construcției neautorizate este de competența exclusivă a instanței de judecată, instanța de apel a învederat că apelantul nu a argumentat în niciun mod dreptul autorităților publice de a dispune demolarea construcțiilor în afara reglementărilor Codului contravențional, toate alegațiile autorităților în acest sens axându-se doar pe prevederile Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public-privat al municipiului Chișinău, aprobat prin dispoziția Primarului General al municipiului Chișinău nr. 883-d din 19 august 2014.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că actul administrativ contestat a fost emis contrar prevederilor legii și cu încălcarea competenței, temei pentru care s-a ajuns la necesitatea anulării acestuia în corespundere cu prevederile art. 26 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019).

Totodată, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a conchis asupra faptului că cerințele formulate de către ÎM „Megaparc” împotriva Primăriei mun. Chișinău urmează a fi respinse, deoarece autoritatea publică respectivă nu a emis actul administrativ contestat de reclamant.

Curtea de Apel Chișinău prin prisma art. 94 alin. (1), 96 alin. (1) și (1¹) din Cod de procedură civilă, a concluzionat că prima instanță întemeiat a dispus admiterea pretențiilor cu privire la încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, precum și a cheltuielilor cu titlu de asistență juridică, deoarece ținând cont de complexitatea litigiului și durata examinării cauzei, acestea pot fi considerate ca fiind necesare, rezonabile și reale.

În consecință, Curtea de Apel Chișinău a conchis că prima instanță a dat o apreciere obiectivă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat

normele de drept material și procedural, iar soluția de admitere parțială a acțiunii este justă, fiind rezultată din aprecierea probelor cercetate în cadrul procesului de judecată în coraport cu normele de drept ce guvernează raportul juridic litigios.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția primei instanțe și a instanței de apel, referitoare la temeinicia acțiunii ca fiind rezultată din aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, precum și aprecierea arbitrară a probelor, motiv din care actele judecătorești de dispoziție nu pot fi menținute.

Astfel, potrivit art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 219 alin. (1) și (2) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Așa cum rezultă din actele cauzei, în temeiul cererii SRL „Megaparc” din 26 iunie 2014, Primăria mun. Chișinău a eliberat certificatul de urbanism nr.475/14 din 17 septembrie 2014 privind resistemizarea imobilului nelocativ amplasat în mun. Chișinău, bd. Dacia 31.

În baza certificatului de urbanism nr.475/14 din 17 septembrie 2014, de către Primăria mun. Chișinău la 8 iunie 2015 a fost emisă autorizația de construire nr. 130 prin care s-a autorizat executarea lucrărilor de resistemizare a încăperilor nr. 11, 12, 13, 14, 18, 53, din încăperile nelocative cu nr. cadastral xxxxx (nivelul unu) și încăperile cu nr. cadastral xxxxx, xxxxx (parter) și xxxxx (nivelul unul), în vederea amplasării încăperilor de oficii, din mun. Chișinău, bd. Dacia 31.

Potrivit schemei planului general de amenajare a terenului cu organizarea unei parcări auto din mun. Chișinău, bd. Dacia 31, coordonată cu agenții economici din complex și instituțiile responsabile, la rubrica „Amplasarea semnelor rutiere auto” a fost prevăzută amplasarea unei bare de protecție, cu mențiunea că aceasta urmează a fi instalată conform autorizației eliberată de organul de administrare a drumului.

Tot din actele dosarului rezultă că după finisarea tuturor lucrărilor de reamenajare, acestea au fost date în exploatare conform procesului-verbal de recepție finală nr. 2 din 6 aprilie 2017 privind resistemizarea încăperilor nelocative din mun. Chișinău, bd. Dacia 31, cu amenajarea teritoriului adiacent și a unei parcări auto cu bară de protecție.

Prin scrisoarea cu nr. 21/9966 din 17 ianuarie 2017 a Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare, adresată SRL „Megaparc” și Direcției generale transport public și căi de comunicație, s-a solicitat demontarea barierei de limitare spre parcare amenajată din bd. Dacia 31, mun. Chișinău.

Prin prescripția nr. 14 din 6 martie 2017 a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău, SRL „Megaparc” a fost obligată să demonteze pe cont propriu bariera de limitare a accesului spre parcare amenajată din bd. Dacia 31, mun. Chișinău.

La 6 aprilie 2017, Pretura sectorului Botanica, mun. Chișinău a emis dispoziția nr. 34 cu privire la demontarea barierei instalată neautorizat pe teren municipal de uz public din bd. Dacia 31, prin care s-a dispus executarea lucrărilor de demontare a barierei, cu eliberarea terenului proprietate municipală.

La baza dispoziției nr. 34 din 6 aprilie 2017 a Preturii sectorului Botanica, mun. Chișinău, a stat scrisoarea Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare nr. 21/9966 din 17 ianuarie 2017 prin care SRL „Megaparc” s-a obligat să demonteze benevol (în termen de 10 zile) bariera de limitare spre parcare amenajată pe teren municipal de uz public, prevederile art. 59 al Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, art. 21 alin. (1) lit. s) al Legii privind statutul municipiului Chișinău nr. 136 din 17 iunie 2016, pct. 12 al deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 22/65 din 5 mai 2005 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Preturilor de sector, pct. 1.3 din Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău, aprobat prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 883-d din 19 august 2014, precum și prescripția nr. 14 din 6 martie 2017 cu privire la demontarea benevolă a barierei instalată neautorizat ce blochează accesul la parcare publică din bd. Dacia 31, mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 28 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 9 iulie 2010, construcțiile executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, a documentației de proiect și a autorizației de construire se consideră construcții neautorizate.

În acest sens, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că certificatul de urbanism nr. 457/14 din 17 septembrie 2014 și autorizația de construire nr. 130 din 8 iunie 2015 eliberate SRL „Megaparc” cu privire la executarea lucrărilor de resistemizare a imobilului din mun. Chișinău, bd. Dacia 31, au fost eliberate în vederea amplasării încăperilor de oficii, dar nu pentru amenajarea unei parcări auto cu instalarea unei bariere metalice.

Astfel, este cert că prin autorizația de construire nr. 130 din 8 iunie 2015, s-a autorizat executarea lucrărilor în baza certificatului de urbanism nr. 457/14 din 17 septembrie 2014 și nicidecum nu a fost prevăzută posibilitatea îngrădirii terenului prin instalarea unei bariere auto. Ori, în corespundere cu regimul arhitectural-urbanistic din certificatul de urbanism nr. 457/14 din 17 septembrie 2014 a fost prescrisă necesitatea amenajării teritoriului adiacent prin iluminarea nocturnă și accesul pentru persoanele cu mobilitate redusă, dar nu a fost prevăzută posibilitatea restricționării accesului pe acest teren.

Mai mult decât atât, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că terenul din mun. Chișinău, bd. Dacia 31, este proprietate municipală, aparținând domeniului public, conform deciziei nr. 11/52 din 23 decembrie 2014 a Consiliului municipal Chișinău.

Potrivit art. 47 din Codul funciar, terenuri de uz public din orașe și sate (comune) sînt terenurile folosite pentru căile de comunicații (piețe, străzi, pasaje, drumuri și altele asemenea), pentru necesitățile social-culturale ale populației

(grădini publice, parcuri, lacuri, plaje, bulevarde, scuaruri, terenuri de sport, stadioane, precum și terenurile de joacă pentru copii delimitate și înregistrate conform legislației în vigoare), pentru cimitire și alte necesități ale gospodăriei comunale. Pe terenurile de uz public se permite amplasarea construcțiilor și amenajărilor capitale în conformitate cu destinația specială a acestor terenuri, precum și a construcțiilor și amenajărilor provizorii ușoare (gherete, chioșcuri), fără ca aceasta să fie în detrimentul terenurilor de uz public.

În prezenta cauză se constată însă că, SRL „Megaparc” în lipsa unor acte permissive, a instalat ilegal bariera metalică, îngrădind în acest fel libera circulație a populației pe terenul de uz public.

În acest sens, completul apreciază ca neîntemeiat argumentul instanței de apel cu referire la faptul că ÎM „Megaparc” SRL a executat lucrările de amenajare a terenului adiacent, a parcării cu bară auto, conform indicațiilor din certificatul de urbanism și proiect prezentate de primărie și avizate de arhitectorul-șef al municipiului Chișinău, or, din actele cauzei nu rezultă autorizarea instalării barierei metalice pe terenul din mun. Chișinău, bd. Dacia 31.

De altfel, amenajarea terenului aferent construcției nu presupune și instalarea unei bariere auto care să restricționeze accesul populației pe terenul municipal de uz public, iar dreptul ÎM „Megaparc” SRL de a instala bariera nu a fost autorizat de organul competent.

La caz, nu poate fi reținut nici argumentul instanței de apel precum că dispoziția Preturii sect. Botanica nr. 34 din 6 aprilie 2017, a fost emisă în temeiul un act administrativ anulat de instanța de judecată și anume prescripția nr. 14 din 6 martie 2017, dat fiind că anularea acesteia nu implică automat și anularea actului administrativ contestat, cu atât mai mult că dispoziția Preturii sect. Botanica nr. 34 din 6 aprilie 2017 nu a fost emisă exclusiv în baza prescripției, ci a fost emisă pentru faptul că ÎM „Megaparc” SRL a acționat în detrimentul interesului public, fiind astfel întreprinse măsurile necesare de curmare a abuzului și de restabilire a ordinii de drept.

Nejustificată este și afirmația instanței de apel cu referire la faptul că la baza dispoziției Preturii sect. Botanica nr. 34 din 6 aprilie 2017, a stat un act administrativ cu caracter normativ devenit caduc și inaplicabil și anume Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public privat al municipiului Chișinău, aprobat prin dispoziția Primarului general al municipiului Chișinău nr. 883-d din 19 august 2014.

Or, nu poate fi reținut faptul că Regulamentul nominalizat a devenit desuet și inaplicabil odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 208 din 17 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional, prin care a fost stabilită o altă procedură în cazul constatării, demolării sau demontării construcțiilor executate pretins a fi ilegale, dat fiind că de competența exclusivă a instanței de judecată conform art. 395 alin. (1) lit. d) și art. 439⁶ alin. (3) din Codul contravențional, este demolarea construcției neautorizate, adică a unei construcții capitale, ceea ce este diferit cazului dedus judecării în care s-a dispus demontarea unei instalații ce reprezintă doar un element al parcării.

De asemenea, instanța de recurs menționează că fiind supus controlului de legalitate de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, Regulamentul provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe

terenurile ce aparțin domeniului public privat al municipiului Chișinău, a rămas în vigoare în rezultatul emiterii hotărârilor judecătorești irevocabile și astfel nu poate fi considerat inaplicabil în totalitate în raport cu modificările operate prin Legea nr. 208 din 17 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional.

Instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiat și argumentul intimatului SRL „Megaparc” cu referire la faptul că Direcția Generală Arhitectură Urbanism și Relații Funciare nu a avut competența de organ constator conform art. 423/10 alin. (1) din Codul contravențional, or, instalarea ilegală a barierei a fost constatată până la intrarea în vigoare a acestor prevederi.

Față de cele arătate, se constată că Pretura sectorului Botanica a avut abilitatea legală de a emite dispoziția nr. 34 din 6 aprilie 2017 cu privire la demontarea barierei instalată neautorizat pe teren municipal de uz public din bd. Dacia 31, mun. Chișinău.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ apreciază concluzia instanțelor de judecată despre anularea dispoziției nr. 34 din 6 aprilie 2017 a Preturii sectorului Botanica, ca fiind neîntemeiată și rezultată din aplicarea greșită a normelor legale. Or, actul administrativ contestat este legal în fond, fiind emis cu respectarea competenței și procedurii stabilite, iar temeiuri de anulare nu s-au constatat.

Circumstanțele descrise permit completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ să conchidă că, instanța de apel și prima instanță, au interpretat și au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care hotărârile pronunțate, nu pot fi menținute ca legale și întemeiate.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conducându-se de prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, concluzionează că la caz, nu se identifică nicio premisă care ar justifica admiterea cererii de chemare în judecată depusă de ÎM „Megaparc” SRL, aceasta fiind neîntemeiată și pasibilă de respingere.

Cu referire la recursul în partea în care a fost depus de către Consiliul municipal Chișinău, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Astfel, legiuitorul prin expresia „în special” din conținutul normei art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, a indicat că temeiurile de inadmisibilitate stipulate nu poartă un caracter exhaustiv, respectiv în alte cazuri prevăzute de lege, pot fi reglementate și alte temeiuri care necesită a fi verificate atât la etapa examinării admisibilității cererii de recurs, cât și la etapa examinării recursului.

În această ordine de idei, completul învederează prin prisma art. 203 Cod administrativ, că se consideră participanți la proces: părțile, persoanele atrase în proces de instanța de judecată și alți subiecți investiți de lege cu drept de sesizare.

Totodată, conform prevederilor art. 204 Cod administrativ, părți în procedura de contencios administrativ pot fi persoanele fizice sau juridice și autoritățile publice în sensul art.7.

Cu trimitere la cele enunțate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Consiliul municipal Chișinău, nu este în drept să depună recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, deoarece autoritatea publică enunțată nu deține calitatea procesuală de parte sau participant la proces, fiind astfel lipsită de dreptul de a contesta decizia judecătorească pe căi ordinare de atac. Or, Consiliul municipal Chișinău neavând nicio calitate procesuală în cauza dată, în virtutea normelor de drept procedural imperative, nu beneficiază de dreptul de a depune recurs.

Cu referire la recursul depus de către Pretura sectorului Botanica mun. Chișinău, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că temeiurile de inadmisibilitate stipulate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, nu poartă un caracter exhaustiv și respectiv, în alte cazuri prevăzute de lege, pot fi reglementate și alte temeiuri care necesită a fi verificate.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel la data de 11 iunie 2020 de către Pretura sect. Botanica mun. Chișinău.

Astfel, prin încheierea din 9 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 23 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă cererea Preturii sect. Botanica mun. Chișinău privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost declarat inadmisibil apelul.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că Pretura sect. Botanica mun. Chișinău, a contestat decizia instanței de apel cu recurs, însă nu a utilizat calea apelului stabilită de art. 231 și 232 Cod administrativ, ceea ce este inadmisibil din moment ce legea prevede această cale de atac. Or, recursul exercitat cu omiterea unei etape obligatorii, la caz, a unui grad de jurisdicție, ca modalitate de aplicare a principiului disponibilității în căile de atac, răstoarnă principiul ierarhiei și ordinii căilor de atac.

Așadar, cu trimitere la cele enunțate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, în cazul dat, Pretura sect. Botanica mun. Chișinău, nu este în drept să depună recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, deoarece nu a folosit calea apelului, or, cererea de apel a fost declarată inadmisibilă, iar prin decizia contestată, acestea nu i s-a înrăutățit nici într-un fel situația.

În contextul celor relatate și având în vedere faptul că Pretura sect. Botanica mun. Chișinău, nu este în drept să depună recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, deoarece nu a folosit calea apelului, iar Consiliul municipal Chișinău nu deține calitatea de parte sau participant la proces, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite

recursul depus de Primăria municipiului Chișinău, a casa integral decizia din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și a emite o nouă decizie prin care a respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Megaparc” SRL împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Preturii sectorului Botanica municipiul Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații cu privire la contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată, cu declararea inadmisibilă a recursurilor depuse de către Consiliul municipal Chișinău și de către Pretura sectorului Botanica municipiul Chișinău.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), art. 248 alin. (2), 246 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Primăria municipiului Chișinău.

Se casează integral decizia din 4 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Megaparc” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Preturii sectorului Botanica municipiul Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicații cu privire la contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se declară inadmisibile recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău și de către Pretura sectorului Botanica municipiul Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru